

Το κρυφτό

Όταν έφυγαν όλοι, βγήκε από την κρυψώνα του. Επιτέλους! Μόνος του μέσα σε ένα μουσείο. Ε, όχι και μόνος, τόσα αγάλματα υπάρχουν εκεί μέσα.

Το πρωί είχαν επισκεφτεί το μουσείο με την τάξη τους. Όση ώρα η ξεναγός τους μιλούσε, εκείνος ονειρευόταν με τα μάτια ανοιχτά. Η φωνή της έμοιαζε να βγαίνει από τα βάθη ενός ωκεανού και δεν άκουγε λέξεις παρά μονάχα μπουρμπουλήθρες. Από τα μεγάλα παράθυρα έμπαινε το φως κι έκανε όλα εκείνα τα μάρμαρα να γυαλίζουν. Σαν αληθινά έμοιαζαν όλα! Πόσο θα ήθελε να μπορούσε να μείνει ένα βράδυ στο μουσείο και να τριγυρίσει παντού χωρίς περιορισμούς...

Η ξεναγός μιλούσε περπατώντας κι εκείνος ακολουθούσε χωρίς να παρακολουθεί. Αναλογιζόταν όλην εκείνη την προηγούμενη «παλιά» ζωή που τώρα είχε ακινητοποιηθεί μέσα στις αίθουσες του μουσείου. Άραγε τι να σκέφτονταν τα παιδιά της ηλικίας του; Είχαν και εκείνα βαρετά μαθήματα; Πώς ζούσαν τις μικρές ζωές τους μέχρι να γίνουνε μεγάλοι όπως θα γινόταν κι αυτός; Αφηρημένα χάιδεψε τη ράχη ενός μαρμάρινου αλόγου. Του φάνηκε σαν να κινήθηκε για μια στιγμή κάτω από την παλάμη του. Το χάιδεψε ξανά.

-Αχ, ωραία που είναι! Αιώνες είχαν να με αγγίξουν έτσι.

Ο Γιάννης τα 'χασε. Τράβηξε το χέρι του απότομα και έκανε να τρέξει προς την τάξη του. Να τώρα δα η ξεναγός τους εξηγούσε πως τα αγάλματα, όπως εκείνο το άλογο (εκείνο το ίδιο που πριν λίγο του είχε μιλήσει!) δεν ήταν λευκά όπως τα βλέπουμε τώρα παρά χρωματιστά, βαμμένα με έντονα χρώματα.

-Περίμενε. Ξύσε με λίγο εκεί χαμηλά στην πλάτη, ξαναμίλησε το άλογο.

Ο Γιάννης κοντοστάθηκε. Κανείς δεν έμοιαζε να έχει πάρει χαμπάρι τι γινόταν. Πλησίασε το άλογο ξανά και έκανε αυτό που του είχε ζητήσει.

-Ξέρεις, κάποτε είχα κι εγώ για αφέντη ένα μικρό παιδάκι σαν εσένα.

-Και τι έγινε; ρώτησε ο Γιάννης.

-Με το φως της μέρας δε λέω ιστορίες. Αν έρθεις μόλις δύσει ο ήλιος, τότε θα σου πω.

Και τότε το παιδί το πήρε απόφαση. Την ώρα που όλοι ετοιμάζονταν να φύγουν, πήγε και κρύφτηκε πίσω από μια μεγάλη επιτύμβια στήλη. Για καλή του τύχη κανείς δεν τον είδε. Η τάξη του μπήκε βιαστικά στο λεωφορείο και ξεκίνησε για το σχολείο.

Ο Γιάννης δεν κουνήθηκε καθόλου από την κρυψώνα του. Ούτε στην τουαλέτα δεν πήγε, ούτε για να πιει νερό. «Ας πούμε ότι παίζω κρυφτό με τα αγάλματα» έλεγε από μέσα του και όλο μετρούσε πέντε-δέκα-δεκαπέντε, ούτε κι αυτός ξέρει πόσες φορές μέχρι να περάσουν οι ώρες. Από μια γωνιά τον κοιτούσε το άλογο. Έμοιαζε σαν να χαμογελάει, σαν να του έλεγε «υπομονή, φίλε».

Και να, το μουσείο έκλεισε. Όταν έφυγαν όλοι, βγήκε από την κρυψώνα του. Επιτέλους! Μόνος του μέσα σε ένα μουσείο. Ε, όχι και μόνος, τόσα αγάλματα υπάρχουν εκεί μέσα. Κι ανάμεσά τους το αλογάκι του.

-Λοιπόν; ρώτησε ο Γιάννης.

-Λοιπόν, ο μικρός μου αφέντης ήταν όμορφος και γελαστός σαν κι εσένα. Το όνομά του δεν το θυμάμαι πια. Μα δεν ξεχνώ τα χέρια του. Με χάιδευαν με όλη την

αγάπη που έχουν τα χέρια ενός μικρού παιδιού. Με καβαλούσε κι άκουγα τη μικρή του καρδούλα να χτυπάει απ' τη λαχτάρα του.

-Σ' αγαπούσε;

-Πολύ.

-Και τι έγινε μετά; Μεγάλωσε και σε ξέχασε;

-Δεν πρόλαβε να μεγαλώσει.

Του Γιάννη του φάνηκε πως είδε ένα δάκρυ να κυλά από τα μάτια του αλόγου. Μα καλά, δακρύζουνε τα μάρμαρα;

-Τι εννοείς δεν πρόλαβε; Όλοι οι άνθρωποι μεγαλώνουν. Εγώ, όταν μεγαλώσω, θα γίνω αρχαιολόγος.

-Κάποιους, μικρό μου αγόρι, τους προλαβαίνει ο πόλεμος.

Το άλογο κατέβηκε από το ύψωμα που το είχαν τοποθετήσει κι έκανε νόημα στο παιδί να το ακολουθήσει.

-Βλέπεις; Λήκυθοι, πιθάρια, ανάκλιντρα, κοσμήματα, κορώνες, χρήματα... Όλα αυτά και τόσα άλλα που οι άνθρωποι ονομάζουν πολιτισμό. Ωσπου έρχεται μια στιγμή που όλα αυτά σβήνουν. Παραμερίζουν, συνθλίβονται κάτω από τα σανδάλια των στρατιωτών.

Παράξενα μιλούσε το άλογο, σκέφτηκε ο Γιάννης. Πρώτη φορά άκουγε για στρατιώτες με σανδάλια. Αυτός ήξερε για στρατιώτες με όπλα σύγχρονα που τα ονόματά τους αγνοούσε παρόλο που έπαιζε σχεδόν καθημερινά, όπως όλοι οι συνομήλικοί του, τέτοια ηλεκτρονικά παιχνίδια. Μα και στις ειδήσεις που έβλεπε στα κλεφτά μπότες φορούσαν οι στρατιώτες. Αλλά όλα αυτά συνέβαιναν αλλού- κάπου πολύ μακριά.

-Στον δικό μου κόσμο δεν έχει πόλεμο, είπε ο Γιάννης.

Το άλογο του χαμογέλασε.

-Είσαι σίγουρος;

-Ναι, ψιθύρισε ο Γιάννης.

Κατά βάθος δεν ήταν. Εκείνο το «αλλού» όπου τα παιδιά βομβαρδίζονταν ίσως δεν ήταν τόσο μακριά. Ίσως ήταν τόσο κοντά όσο κοντά ήταν και το μικρό αφεντικό του αλόγου.

-Κοίτα, είπε το άλογο, τούτο εδώ είναι ένα ακόντιο. Με ένα τέτοιο ήρθαν μια μέρα και στρατολόγησαν τον πατέρα του μικρού μου αφεντικού. Εκείνος δεν ήθελε, αλλά αυτοί επέμεναν. Νέα εδάφη, έλεγαν, πλούτος, εξουσία. Στο τέλος τον πήραν με το ζόρι. Του δώσανε μια περικεφαλαία και ένα δόρυ στο χέρι και μπήκε στη σειρά. Έγινε ένας ακόμη αριθμός ανάμεσα στους άλλους αριθμούς.

-Δεν έκλαψε το παιδί όταν έφυγε ο μπαμπάς του; ρώτησε ο Γιάννης κοιπιάζοντας.

-Έκλαιγε μέρες ολόκληρες. Ούτε η αγκαλιά της μάνας του δεν μπορούσε να το παρηγορήσει. Και όταν του στέρησαν τα δάκρυα με καβάλησε και αρχίσαμε να τρέχουμε στα λιβάδια. Ακόμη ήταν πράσινα. Και αυτός ήταν τόσο μικρός.

Να πάλι, δάκρυα κυλούσαν από τα μάτια του αλόγου σαν διαμάντια.

-Κλαις. Τον αγαπούσες πολύ;

-Όσο τίποτε στον κόσμο. Οι άνθρωποι σήμερα βλέπετε ένα μαρμάρινο άλογο, επιτύμβιες στήλες, μεγαλόπρεπα αγάλματα, δείγματα όλα της ανθρώπινης τέχνης και

θαυμάζετε και απορείτε με τον νου όσων τα κατασκεύασαν. Μα ούτε για μια στιγμή δε σκέφτεστε πως όλα αυτά τα έφτιαξαν άνθρωποι που είχαν και καρδιά. Άνθρωποι απλοί που γελούσαν όπως κι εσείς, που δάκρυζαν, που φοβόνταν, που έλπιζαν. Μεγάλοι και μικρά παιδιά, καθένας με τη δική του μικρή ιστορία μέσα στη μεγάλη Ιστορία σας.

-Πω, πω! Στ' αλήθεια, τίποτε δε μαθαίνουμε. Τίποτε δεν ξέρουμε.

-Η μάνα του μικρού μου αφεντικού το νανούριζε, όπως θα νανουρίζει κι εσένα ακόμη η δική σου μάνα. Σου αρέσει να χαζεύεις τ' αστέρια; Εκείνος τρελαινόταν. Ξάπλωνε πάνω μου, κοίταζε τ' αστέρια και μου μιλούσε σαν να 'μουν άνθρωπος.

-Κι εσύ του απαντούσες;

-Όχι, χαζούλη. Όταν ήμουν αληθινό άλογο μπορούσα μόνο να χλιμιντρίζω. Αλλά το ήξερα ότι με καταλάβαινε.

-Ο πατέρας του γύρισε; Τι έγινε το μικρό αφεντικό σου;

-Θα σου πω. Έλα, ανέβα στην πλάτη μου. Θα σε πάω μια βόλτα. Βαρέθηκα τόσα χρόνια μέσα στο μουσείο.

Το άλογο έδωσε μια και πετάχτηκε έξω. Πέρασε μέσα από το τζάμι σαν να 'τανε αχνός. Με το παιδί στην πλάτη κάλπασε προς τον ουρανό που ήταν γεμάτος άστρα.

-Πετάς! είπε ο Γιάννης και σφίχτηκε επάνω του γεμάτος έξαψη.

-Όταν δεν είσαι παρά μια ανάμνηση μπορείς να κάνεις τα πάντα, είπε το άλογο.

Κάλπαζε τώρα στον έναστρο ουρανό. Το παιδί έβλεπε τον κόσμο του από ψηλά και ήταν σαν να τον έβλεπε για πρώτη φορά. Σιγά-σιγά το άλογο άρχισε να χαμηλώνει. Βρισκόταν τώρα μακριά από την πόλη, στο άνοιγμα ενός κάμπου.

-Εδώ είμαστε, είπε το άλογο.

-Πού; ρώτησε το παιδί.

-Εδώ που έζησα.

-Μα πού; ξαναρώτησε το παιδί, που έβλεπε μονάχα χόμα και χόρτα.

-Αν σκάψεις από εδώ κάτω, θα βρεις ολόκληρο τον οικισμό μας, είπε το άλογο. Κοίτα, εκεί, κάτω από τον λόφο ήταν το σπίτι μας.

Το άλογο άρχισε να τρέχει. Είχε ξεχάσει τον Γιάννη που το ακολουθούσε λαχανιασμένος.

-Να εδώ είναι.

Η φωνή του αλόγου έτρεμε. Είχε ιδρώσει σαν αληθινό και ήταν λες και το μάρμαρο του κορμιού του θα έσπανε από τον πόνο της ανάμνησης.

Το παιδί είχε ξαπλώσει πάνω στη χορταριασμένη γη και άκουγε το άλογο που μιλούσε.

-Λίγους μήνες μετά μάθαμε πως ο πατέρας σκοτώθηκε στη μάχη. Πολέμησε, είπανε, γενναία και τον θάψανε μαζί με την ασπίδα του. Και ήτανε μακριά, πολύ μακριά. Δεν μπόρεσε κανείς να παρηγορήσει το μικρό αφεντικό μου.

-Ούτε εσύ;

-Προσπαθούσα με όλες μου τις αλογίσσιες δυνάμεις. Μάλιστα είχα μάθει να παίζω μαζί του και κρυφτό. Χτυπούσα τις σπλές μου στο έδαφος και έτσι μετρούσα

μέχρι να κρυφτεί.

Το άλογο σταμάτησε να διηγείται. Μέσα του νοσταλγούσε την παλιά του ζωή. Έστρεψε τα μάτια του προς την πυκνή συστάδα των δέντρων και το βλέμμα του σκοτείνιασε.

-Πες μου, τι έγινε μετά; είπε ο Γιάννης και το χάιδεψε απαλά στη ράχη.

-Ο πόλεμος συνεχιζόταν. Και ένα ανοιξιάτικο σούρουπο ήρθαν γενναίοι στρατιώτες να καταλάβουν το χωριό μας. Ήταν την ώρα που παίζαμε κρυφτό. Η μάνα του τον έφαχνε παντού, αλλά εκείνος δεν άκουγε. Είχε κρυφτεί μέσα στο μεγάλο πιθάρι και εγώ ξεσήκωνα τον κόσμο με το χλιμίντρισμα μου για να τον κάνω γελάσει και να φανερωθεί.

-Δεν ξέρανε οι στρατιώτες ότι υπήρχαν παιδιά;

-Το ξέρανε. Μα όταν είναι πόλεμος κανέναν δεν τον νοιάζει. Στο λέω εγώ που τόσους αιώνες μέσα στο μουσείο έχουνε δει τα μάτια μου πολλά.

Το άλογο πήρε μια βαθειά ανάσα.

-Ένας στρατιώτης μπήκε μέσα στο σπίτι και άρπαξε τη μητέρα του. Ένας άλλος άρχισε να ψάχνει για ό,τι πολύτιμο θα μπορούσε να βρεθεί. Εμείς δεν πήραμε χαμπάρι τίποτε. Τότε ένας από αυτούς άκουσε το χλιμίντρισμα μου και έριξε ένα σχοινί κατά πάνω μου. Δεν πρόλαβα να αντιδράσω· τη μια στιγμή ήμουν πεσμένος ανάσκελα και την άλλη ζεμένος σε μια άμαξα. Άκουγα τη μητέρα του μικρού μου αφεντικού να κλαίει ενώ όλο το χωριό τυλιγόταν στις φλόγες.

-Κι έπειτα;

-Έπειτα τίποτα. Είπανε πως δεν άντεξε τη θλίψη η αλογίσια μου καρδιά και πως πρώτη φορά είδανε ζώο τόσο δεμένο με τον αφέντη του. Όμως αυτά δε γράφονται στην επίσημη Ιστορία...

-Θλιβερή η ιστορία σου.

-Έλα, ας γυρίσουμε πίσω. Άρχισε να ξημερώνει.

Το παιδί καβάλησε το άλογο και πέταξαν πάλι ψηλά. Λίγο πριν απομακρυνθούν από τον κάμπο το άλογο έδειξε στον Γιάννη ένα μικρό ύψωμα γης.

-Να, εδώ, όταν έγινε και πάλι ειρήνη, έφτιαξαν ένα αναθηματικό μνημείο για το μικρό μου αφεντικό και εμένα. Πέρασαν αιώνες από πάνω μας, χόμα, βροχή και βήματα τόσων ανθρώπων. Εμένα με βρήκαν λίγο πριν σταματήσουν τις ανασκαφές πριν από μερικά χρόνια.

Με το ξημέρωμα είχαν πια φτάσει στο μουσείο. Το άλογο προσγειώθηκε στο πάτωμα απαλά και το παιδί κατέβηκε από τη ράχη του.

-Αντίο, είπε το άλογο. Σ' ευχαριστώ που μου τον θύμισες. Να με επισκέπτεσαι που και που, να σε βλέπω πώς μεγαλώνεις.

Ο Γιάννης προσπαθούσε να μιλήσει μέσα από τα αναφιλητά του, μα δεν μπορούσε. Το μόνο που κατάφερε ήταν να το χαϊδέψει τρυφερά, πριν το άλογο χλιμιντρήσει και ανέβει ξανά στο ύψωμά του. Το παιδί κουλουριάστηκε από κάτω και έκλεισε τα μάτια του. Σκεφτόταν τον πόλεμο τότε, τώρα, εκεί, εδώ, παντού.

-Ει, μικρέ. Τι νομίζεις ότι κάνεις; ακούστηκε η φωνή της ξεναγού. Βρήκες ώρα να παίξεις κρυφτό; Τρέχα, η τάξη σου φεύγει.

Ο Γιάννης άνοιξε τα μάτια του και είδε τη δασκάλα τους να του γνέφει να

βιαστεί. «Λες να με πήρε ο ύπνος;» σκέφτηκε. Κρυφοκοίταξε το άλογο, ακίνητο πάνω στο βάθρο του. Μια αχτίδα φωτός μπήκε από το παράθυρο και φώτισε τα μάτια του αλόγου. Δυο δάκρυα έτοιμα να κυλήσουν είδε το παιδί. Χωρίς να τον δει κανείς πλησίασε το άλογο και του ψιθύρισε στο αυτί:

-Αντίο, φίλε μου. Σου υπόσχομαι ότι εγώ θα μεγαλώσω. Θα γίνω αρχαιολόγος. Θα βρω το μικρό αφεντικό σου, θα το φέρω εδώ δίπλα σου και δε θα χωριστείτε ποτέ ξανά.